

Frederiksen: Da jeg faae det ærede, meget frindsede og meget folkelige Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) rejste sig, ventede jeg, at høre en varm anbefaling af denne Sag. Om han end i et og andet enkelt Punkt ikke kunde slutte sig til det Forslag, der her foreligger, og til den Form, vi her have givet Grundlovens Tanker, tvivlede jeg dog ikke om, at han med Barmhertighed og Nidkjærlighed vilde anbefale alvorlig at tage fat paa denne Grundlovens Løsteparagraaf, der hidtil har hvilet, men det ærede Medlem havde ikke et eneste Ord tilovers for denne Sag. Magtet alle de Betragtninger, han anførte, dog i det Høieste kunde tale for at modificere dette Forslag, havde han dog Intet tilovers for Tanken, for Udførelsen af denne Grundlovsbestemmelse. Det har ganske vist ogsaa være Forslagsstillerne klart, at i enkelte Tilfælde kunde Fæstebøndernes Skæbne maaflæ tænkes at blive mindre god ved den Forandring, der kunde følge af denne Lov. Et æret Medlem, en af mine ærede Venner, har allerede, da vi privat foreløbig drøftede dette Forslag, gjort opmærksom derpaa, og det vilde maaskee have stillet sig tvivlsomt for mig, om der ikke her kunde være Hensyn, der kunde have bragt os til at give Forslaget en heelt anden Form, hvis jeg i det Hele havde betragtet Fæstestitutionen som noget Blivende, hvis jeg alene havde fæstet Blikket paa Spørgsmaalet om fremtidige Indfæstninger. Hvis jeg havde tænkt mig Fæstegodsjet som en fast Institution her i Landet, kunde jeg have tænkt mig, at i alt Fald paa enkelte Steder kunde Fæsternes Stilling blive noget mindre god; men saaledes som Forholdet i Virkeligheden er, og efter de Formaal, som vi Alle i Virkeligheden stille os, troer jeg rigtignok, at Sagen forholder sig ganske anderledes. Om det end var Tilfældet, at endeel Fideicommissetære sælge billigere end andre, saa vil jeg spørge: Hvad er Hovedsagen; er det ikke, at der i det Hele sælges, at der i det Hele bliver tilbudt Jord paa nogenlunde rimelige Villkaar til Eiendom, og hvem er det, der her staaer tilbage, hvor er det, den store Mængde af Fæstegaarde, som vi have, findes, hvem er det, der slet ikke vil sælge, er det ikke væ-

sentlig de store Lehnbesiddere og andre Stamhuusbesiddere og Fideicommissbesiddere? Have vi ikke her den ene saadan større Besidder efter den anden, af hvis Gods der netop slet Intet sælges, hvor det, som vi her først og fremmest ønske, slet ikke finder Sted? Er det ikke indlysende, at i det Dieblik der fleer Forandringer ifølge denne Lov, saa vilde det være ganske anderledes? Det viser sig jo stadig i det daglige Liv paa de Gods, der fliske Besiddere, at om den Ene ikke vil sælge, saa kommer Godsjet hurtigere over i andre Hænder, bliver deelt og kommer ud til Folk, der ville sælge. Jeg troer altsaa ganske vist, at naar man seer paa det, der er det Væsentlige i denne Sag, saa kan man paa ingen Maade følge det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds. Nu skal jeg tvøvrigt fremhæve, at der ogsaa er andre Momenter, der her blive at tage i Betragtning. Tænke vi os en Lehnbesidder eller en Fideicommissbesidder, der ønsker at benytte dette Forslag, er det saa rimeligt, at han vil afhænde sit Bøndergods ifølge dette Lovforslag eller ikke? Jeg troer, at der er al Rimelighed for, eller rettere, at Mandens egen Interesse vil hyde ham at forsøge at afhænde Godsjet, førend denne Lov udføres. Jeg skal her minde om den Præmie, han faaer, naar han afhænder til Fæstere; den Præmie, der er Tale om i denne Lov, er langt mindre end hiin anden. Men om end de ærede Medlemmer skulde tillægge de Ytringer, der fremkom fra det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, en ganske anden Bægt, end jeg tillægger dem, saa kunne saadanne Betragtninger dog aldrig føre til, at dette Lovudkast ikke skulde blive til Lov; de kunne i det Høieste føre til, at der maatte flæe Ændringer i den Retning i dette Lovudkast. Det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds indrømmede dog, at vi havde taget Hensyn til de bestaaende Lempelser, de bestaaende Fordelle for Bønderne ved disse Institutioner, ved at forbyde dem at indtage enkelte Dele af Godsjet. Her er kun Tale om større Gods, her er ikke Tale om enkelte Dele af Bøndergods.

Jeg skal overfor det ærede Medlem for Kjøbenhavn (Rimestad), der i det Hele